

14 oktober 2026

ju.remissvar@regeringskansliet.se

ju.L5@regeringskansliet.se

Ju2026/01507

Remissvar från Sveriges Stadsmissioner

Remissyttrande över utredningen SOU 2026:34 Nya nätbrott och andra åtgärder för genomförandet av direktivet om bekämpning av våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

Riksföreningen Sveriges Stadsmissioner samlar på nationell nivå den lokala Stadsmissionen i Göteborg, Kalmar, Skåne, Stockholm, Sörmland, Umeå, Uppsala, Västerås, Örebro och Östergötland och arbetar för människor som lever i utsatthet och utanförskap i Sverige. Tillsammans bedriver vi professionell social omsorg, utbildning och arbetsintegration på 40-talet orter runt om i Sverige och möter 5000 - 7000 människor dagligen.

Sveriges Stadsmissioners utgångspunkter för yttrandet

Stadsmissionen är en idéburen organisation som arbetar för att skapa ett mänskligare samhälle där alla har makt att forma sina egna liv och är delaktiga i samhället. Detta gör Stadsmissionen genom att bedriva professionellt socialt arbete, utbildning och arbetsintegration utifrån en kristen värdegrund som värnar om alla människors lika värde och rättigheter oberoende av livssituation. Utifrån denna värdegrund har samhället ett ansvar att stötta vid utsatthet, särskilt barn, oavsett juridisk status.

I sitt uppdrag utgår Stadsmissionen från FN:s deklaration om mänskliga rättigheter och Barnkonventionen om barnets rättigheter och värnar om alla människors lika värde, oavsett livssituation.

Sammanfattning av Sveriges Stadsmissioners yttrande

Sveriges Stadsmissioner är i grunden positiv till direktivets ansats att stärka arbetet med att förebygga och bekämpa våld mot kvinnor och våld i nära relationer och tillstyrker i huvudsak de föreslagna förändringarna.

Samtidigt ser Sveriges Stadsmissioner ett antal utmaningar för hur förslagen ska omsättas i praktiken. Lagstiftningen behöver därför bland annat kompletteras med tydlig vägledning, utbildning och samverkan samt långsiktig kunskapsuppbyggnad inom området. Det straffrättsliga perspektivet behöver även kompletteras med ett tydligt brottsoffer-, barn- och preventionsperspektiv. Sveriges Stadsmissioner vill även framhålla att skydd och stöd också behöver vara tillgängligt för våldsutsatta personer med andra former av utsatthet.

Övergripande kommentarer

Sveriges Stadsmissioner är i huvudsak positiva till direktivets ambition att stärka arbetet med att förebygga och bekämpa våld mot kvinnor och våld i

nära relationer och tillstyrker i huvudsak de föreslagna förändringarna. Sveriges Stadsmissioner vill samtidigt understryka vikten av att genomförandet präglas av en hög ambitionsnivå. Direktivet bör ses som en möjlighet att stärka skyddet mot våld och utveckla det förebyggande arbetet.

Vi välkomnar att det straffrättsliga skyddet utvecklas för att bättre fånga såväl digitala former av våld och kontroll som annan allvarlig utsatthet. De nya brotten och utvidgningarna av befintliga brott har även ett viktigt signalvärde genom att tydliggöra vilka handlingar samhället betraktar som oacceptabla. För kvinnor och barn som utsätts för våld kan det bidra till starkare rättsligt skydd och att fler delar av våldsutsatthet synliggörs.

Samtidigt ser Sveriges Stadsmissioner ett antal utmaningar för hur förslagen ska omsättas i praktiken. Lagstiftningen behöver därför kompletteras med tydlig vägledning, utbildning och samverkan samt långsiktig kunskapsuppbyggnad inom området. Det gäller såväl rättsväsendet som socialtjänst, hälso- och sjukvård, skola och civilsamhällets aktörer. Ansvarsfördelning och processer behöver också vara tydliga, särskilt i de delar av regleringen som syftar till att ge ett snabbt skydd.

Det straffrättsliga perspektivet behöver samtidigt kompletteras med ett tydligt brottsoffer-, barn- och preventionsperspektiv. Skydd behöver förstås som en process snarare än som enskild insats, och barn uppmärksammas genom hela kedjan från upptäckt och akut skydd till långsiktigt stöd. Det förebyggande arbetet behöver även omfatta både tidiga insatser och stöd till personer som utövar våld.

Sveriges Stadsmissioner vill även framhålla att skydd och stöd behöver vara tillgängligt även för våldsutsatta personer med exempelvis beroende, hemlöshet, psykisk ohälsa, funktionsnedsättning eller annan social utsatthet.

Kapitel 11: Nya och utvidgade straffbestämmelser

Sveriges Stadsmissioner tillstyrker i huvudsak de nya och utvidgade straffbestämmelserna. Det är positivt att lagstiftningen bättre kan fånga digitala former av kontroll, förföljelse och andra kränkningar som kan utgöra delar av en samlad våldsutsatthet.

- Olaga övervakning

Sveriges Stadsmissioner tillstyrker att olaglig övervakning kriminaliseras.

Samtidigt vill Sveriges Stadsmissioner uppmärksamma att krav på upprepning eller varaktighet kan få betydelse för möjligheten att ingripa tidigt. Våld i nära relationer utvecklas ofta successivt. Kontroll och övervakning kan förekomma tidigt i en relation och senare utvecklas till mer omfattande psykiskt eller fysiskt våld. Även en enskild övervakningshandling kan därför vara en del av en vålds- och kontrollprocess.

Sveriges Stadsmissioner anser därför att rekvisiten upprepad och varaktig behöver definieras och avgränsas tydligare, så att bestämmelsen ger ett reellt skydd även i ett tidigt skede av en våldsutveckling.

- Nättrakasserier

Sveriges Stadsmissioner tillstyrker att nättrakasserier kriminaliseras, men ifrågasätter avgränsningen att gärningspersonen ska agera tillsammans med minst två andra personer. Allvarliga digitala trakasserier kan också utföras av en enskild person. Detta är särskilt relevant i nära relationer, där en våldsutövare genom digitala kanaler kan utsätta en partner eller tidigare partner för omfattande trakasserier och kontroll.

Sveriges Stadsmissioner ser därför behov av att tydliggöra hur sådana situationer fångas av befintlig eller föreslagen lagstiftning och varför just kravet på att minst tre personer ska vara involverade är en ändamålsenlig avgränsning av brottet nättrakasserier.

- Olaga identitetsexponering

Sveriges Stadsmissioner tillstyrker förslaget om olaga identitetsexponering men ser vissa utmaningar i tillämpningen.

I verksamheter som möter personer med erfarenhet av prostitution och sexuell exploatering finns erfarenheter av situationer där personuppgifter som namn, telefonnummer, adress eller andra uppgifter sprids eller säljs vidare. Sådan informationsspridning kan användas för att möjliggöra hot, tvång, fortsatt exploatering eller sexuella övergrepp. Det är därför positivt att sådan spridning tydligare omfattas av straffansvar.

Samtidigt uppstår frågor kring hur syftet bakom spridningen kan styrkas i situationer där den skadliga avsikten inte uttrycks explicit. Sveriges Stadsmissioner vill därför att det tydliggörs hur sammanhanget kring spridningen ska beaktas. Detta utifrån ovan resonemang där en skadlig avsikt inte uttrycks explicit men spridningen ändå bidrar till att exponera och kan syfta till att skada en person.

- Könsbaserat näthat

Sveriges Stadsmissioner tillstyrker att könsbaserat näthat ska kriminaliseras. Det är viktigt att det rättsliga skyddet mot könsrelaterade hot och kränkningar i digitala miljöer stärks.

Sveriges Stadsmissioner ser dock behov av att tydliggöra hur bestämmelsen ska tillämpas när ett angrepp tar sikte på en persons könsuttryck eller uppfattade kön snarare än personens juridiska kön. Det kan exempelvis handla om att en person utsätts med anspelning på att hen inte anses motsvara föreställningar om hur en kvinna eller man ska se ut eller vara.

Sveriges Stadsmissioner anser därför att det i den fortsatta beredningen bör tydliggöras hur sådana situationer omfattas av bestämmelsen, så att skyddet inte blir beroende av en alltför snäv tolkning av juridiskt kön.

Kapitel 12: Avlägsnande av nätbrottsinnehåll

Sveriges Stadsmissioner tillstyrker förslaget om en lag som gör det möjligt att avlägsna nätinnehåll som har anknytning till vissa brott. För en person som utsätts för digitalt våld kan fortsatt tillgänglighet och spridning av bilder eller annat kränkande material innebära att utsattheten fortsätter och fördjupas. Att snabbt begränsa spridningen är därför en viktig skyddsåtgärd.

Enligt förslaget ska Polismyndigheten kunna besluta om ett föreläggande om avlägsnande eller oåtkomliggörande av nätbrottsinnehåll. När leverantören har mottagit förelägget ska materialet avlägsnas eller göras oåtkomligt så snart som möjligt och senast inom en timme. Sveriges Stadsmissioner är positiva till den korta tidsfristen. Det är dock avgörande för den utsattas faktiska skydd hur snabbt ett sådant föreläggande är på plats efter att innehållet har uppmärksamats eller anmälts. En-timmesfristen reglerar tiden från det att leverantören mottagit förelägget, men även den föregående processen behöver vara tydlig och skyndsam.

Sveriges Stadsmissioner anser därför att det i genomförandet bör tydliggöras hur nätbrottsinnehåll aktualiseras hos Polismyndigheten, hur bedömningen av ett föreläggande görs och hur en skyndsam handläggning säkerställs. Ett effektivt skydd förutsätter att skadligt material kan göras

oåtkomligt tidigt i processen och inte först efter en långvarig brottsutredning eller rättsprocess.

Sveriges Stadsmissioner tillstyrker även förslaget att målsäganden ska informeras om möjligheten att få innehåll online avlägsnat eller gjort oåtkomligt.

Kapitel 13: Grov olaga förföljelse

Sveriges Stadsmissioner tillstyrker förslaget att införa grov olaga förföljelse och att bestämmelsen om olaga förföljelse utformas så att fler brottsliga gärningar kan ingå i bedömningen. Det är positivt att lagstiftningen bättre kan fånga allvarliga och upprepade förföljelsebeteenden.

Kapitel 8: Stöd till brottsoffer - Skyddade boenden, barn och personer med komplex utsatthet

Sveriges Stadsmissioner vill särskilt framhålla att tillgången till skydd och stöd behöver bedömas utifrån den enskildes faktiska behov och inte enbart utifrån om en viss insats finns tillgänglig. Våld i nära relationer förekommer ofta tillsammans med andra former av utsatthet, exempelvis beroende, hemlöshet, psykisk ohälsa, funktionsnedsättning eller ekonomisk utsatthet. Personer med sammansatta stödbehov riskerar att falla mellan olika system när insatser organiseras utifrån separata problemområden och målgrupper.

En person med beroendeproblematik kan exempelvis behöva annan boendeform och kompetens än vad som finns i ett traditionellt skyddat boende. Det är då avgörande att anpassningen till andra stödbehov inte medför att våldsskyddet försvagas. Det behövs därför en bredd av skyddade boenden och skyddsinsatser med rätt kompetens för olika målgrupper.

Sveriges Stadsmissioner ser behov av att följa utvecklingen av alternativa boendeformer. Personer som har behov av skydd och säkerhet som ett skyddat boende ska erbjuda bör inte hänvisas till annan boendeform på grund av kostnad eller andra organisatoriska incitament.

Barn behöver uppmärksammas genom hela skydds- och stödprocessen. Barnets behov av trygghet, information, skolgång, hälso- och sjukvård och möjlighet att bearbeta våld behöver säkerställas både under och efter en skyddad placering. Det är även angeläget att följa utvecklingen av antalet barn i skyddat boende och analysera om en minskning motsvaras av ett minskat skyddsbehov eller om barn i högre utsträckning får andra boende- och skyddslösningar.

Skydd behöver dessutom förstås som en process. Att lämna en våldsutövare är ofta en långvarig uppbrotts- och frigörelseprocess och behovet av stöd upphör inte när den akuta placeringen avslutas. Det behövs fungerande övergångar mellan akut skydd, socialtjänstens övriga insatser, hälso- och sjukvård, bostadsinsatser och stöd till egen försörjning.

Kapitel 9: Förebyggande arbete och tidig intervention

Sveriges Stadsmissioner välkomnar utredningens fokus på förebyggande och kunskapshöjande insatser. Det förebyggande arbetet behöver dock förstås bredare än information om de nya brotten. Minst lika viktigt är att höja kunskapen om hur brotten påverkar den utsatta personen.

Förebyggande arbete behöver börja tidigt genom kunskaps- och attitydarbete kring bland annat kön, könsroller, relationer, våld och

våldsutsatthet. Förskola och skola är viktiga arenor för detta arbete. Yrkesverksamma behöver också ha kunskap om hur våldsutsatthet och våldsutövande kan identifieras och bemötas, helst genom obligatoriska utbildningar. Frågor om våld behöver kunna ställas även i verksamheter där våld inte är den primära sökorsaken och det behöver finnas tydliga vägar vidare till relevanta insatser.

Arbetet mot våld behöver samtidigt omfatta insatser för personer som utövar våld. Ett effektivt skydd för våldsutsatta förutsätter att samhället inte enbart reagerar på redan begångna handlingar, utan också arbetar för att våldet ska upphöra och att fortsatt våldsutövande förebyggs genom behandling och andra förändringsinriktade insatser.

Sådana insatser behöver vara tillgängliga även för personer med exempelvis beroendeproblematik, psykisk ohälsa, ekonomisk utsatthet eller andra sociala svårigheter. Annars riskerar stödet att främst nå personer som redan har förmåga och motivation att söka och tillgodogöra sig behandling, medan personer med mer komplex problematik får svårare att få tillgång till insatser.

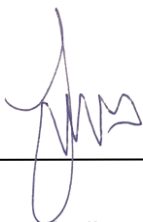
Kapitel 10: Samordning, civilsamhällets roll och uppföljning

En lyckad implementering förutsätter samverkan mellan rättsväsende, socialtjänst, hälso- och sjukvård, skola och civilsamhällets aktörer.

Idéburna organisationer har lång erfarenhet av att möta personer som utsätts för våld och har ofta byggt upp specialistkompetens och förtroende hos målgrupper som kan vara svåra för offentliga verksamheter att nå. Civilsamhällets roll bör därför inte reduceras till att vara ytterligare en utförare av offentligt finansierade insatser. När krav och reglering inom området utvecklas behöver idéburna aktörer ges långsiktiga förutsättningar och resurser för att upprätthålla kompetens, kontinuitet och kapacitet.

Sveriges Stadsmissioner välkomnar en mer systematiserad insamling av data om bland annat skyddade boenden och antalet platser i dessa. Uppföljningen bör dock inte stanna vid antal platser och geografisk spridning utan även ge kunskap om faktisk tillgång till skydd. Det bör exempelvis följas upp vilka målgrupper verksamheterna har möjlighet att ta emot, i vilken utsträckning personer som bedöms ha behov av skyddat boende också får det och vilka lösningar barn erbjuds när skyddat boende inte används.

Sveriges Stadsmissioner

Jonas Rydberg, Generalsekreterare